PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2021

Gemeente Landsmeer

Gemeente Landsmeer

Publieke Sector Accountants B.V.
Jan Sluijtersstraat 21
3059 VC Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Landsmeer
Postbus 1
1120 AA LANDSMEER

Onderwerp
Accountantsverslag 2021

Datum
30 juni 2022

Kenmerk
312021002.22.192

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2021 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Landsmeer is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 30 mei 2022 hebben wij een aantal controlebevindingen reeds besproken met de Auditcommissie.

Bij de jaarrekening 2021 hebben wij op 30 juni 2022 een goedkeurende controleverklaring afgegeven, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2021. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A. Booij RA

ValidSigned door A. Booij RA
op 30-06-2022

Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booij

Tel: 06 – 1509 2689

Remco Korhorn

Tel: 06 – 1099 9195

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij 2
2. Financiële positie en resultaat 7
3. Bevindingen eindejaarscontrole 12
4. Interne beheersing 28
5. Overige aangelegenheden 33

CONCEPT

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 12 augustus 2021 (kenmerk 312021002.21.240) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Landsmeer.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het “Controleprotocol 2021-2024 Gemeente Landsmeer” dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 8 juli 2021 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op het “Controleprotocol 2021-2024 Gemeente Landsmeer” dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 8 juli 2021. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). In uw controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld. De bij onze controle van de jaarrekening 2021 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: Jaarrekening 2021	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 254.000	€ 762.000

De gemeenteraad heeft in het controleprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 50.000.

Onze aanpak is gericht op risico’s

Voor de jaarrekeningcontrole 2021 onderkennen wij een aantal risico’s en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico’s en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico’s die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

- Voortgang investeringsplanning en beheersing van investeringskredieten.
- Voortgang en status ontwikkeling grondexploitaties:
  - Luijendijk-Zuid: afwikkeling afkoop bovenwijkse voorzieningen bepalend voor uiteindelijk resultaat
  - Breekoever/Sportlaan: resultaat is afhankelijk van realisatie Breekoever
  - Hotelresort: boekwaarde ultimo 2020 bestaat uit geactiveerde voorbereidingskosten.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels, mede in relatie tot (doorlopende) fouten in voorgaande jaren.
- De verantwoording en waardering van voorzieningen in relatie tot de aanwezigheid van actuele onderbouwingen (vanwege schattingselementen). Gedurende het boekjaar 2021 zijn de voorzieningen voor onderhoud vrijgevallen in verband met het ontbreken van actuele beheerplannen.
- Afwikkeling onverschuldigde betaling WNT 2020.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het college en management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor de gemeente Landsmeer.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder de afwikkeling van de over boekjaar 2020 gerapporteerde onzekerheden rondom de prestatielevering Wmo en Jeugd.
- Uw afhankelijkheid van derden:
  - Sociaal Domein (Jeugd en Wmo)
  - Belastingen (gemeente Amsterdam)
  - Uitkeringen (gemeente Waterland/ Haltewerk)
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De actualisatie van de (fraude-)risicoanalyse.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (over boekjaar 2022).

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtpunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'Bevindingen eindejaarscontrole'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn in materiële zin rechtmatig

Op basis van uw controleprotocol hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd. Op het onderdeel "Vennootschapsbelasting" is sprake van een overschrijding van de begroting (lasten). Deze begrotingsrechtmatigheidsfouten werken op basis van de Kadernota Rechtmatigheid (oktober 2018) van de Commissie BBV niet door in ons rechtmatigheidsoordeel.

Tevens is sprake van een aantal overschrijdingen op investeringskredieten waarvan een bedrag van in totaal € 21.000 doorwerkt in ons rechtmatigheidsoordeel. Ook is sprake van fouten als gevolg van niet rechtmatig aanbestede contracten voor een bedrag van € 148.000. Tenslotte werken niet gecorrigeerde getrouwheidfouten van in totaal € 56.000 ook door in ons rechtmatigheidsoordeel.

De totale rechtmatigheidsfout die doorwerkt in ons rechtmatigheidsoordeel bedraagt daarmee in totaal € 225.000. Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in materiële zin, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2021

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Landsmeer. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Landsmeer zijn uiteengezet in de jaarrekening 2021 in onderdeel “Waarderingsgrondslagen”. In de jaarrekening 2021 hebben zich ten opzichte van jaarrekening 2020 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de gemeente Landsmeer.

Wij hebben het door het college van burgemeester en wethouders toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Geen geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de (niet materiële) fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de gemeente Landsmeer op 31 december 2021 geeft in overeenstemming met het BBV.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de verordeningen van de gemeente, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het “Normenkader Landsmeer 2021” dat is vastgesteld door de raad op 8 juli 2021.

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door de voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2. Financiële positie en resultaat

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt zowel in relatieve zin als absolute zin toe

In het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 2021 bedraagt € 1.655.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 563.000 aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerd resultaat over 2021 € 2.218.000 voordelig bedraagt. Dit gerealiseerd resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2021	2020	2019
Eigen vermogen per 1 januari	**3.188**	**6.006**	**8.099**
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 563	-/- 1.279	-/- 1.847
Gerealiseerd resultaat (-/- = nadelig)	2.218	-/- 1.539	-/- 246
Totaal (‘gerealiseerd *saldo van baten en lasten*’)	**1.655**	**-/- 2.818**	**-/- 2.093**
Eigen vermogen per 31 december	**4.843**	**3.188**	**6.006**

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de toevoegingen aan en de onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van de gemeenteraad. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2021 circa 21% van het balanstotaal (2020: circa 10% van het balanstotaal) en daarmee in relatieve zin gestegen. Ook in absolute zin is het eigen vermogen toegenomen in 2021. In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college van burgemeester en wethouders een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het boekjaar 2021. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2021 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Landsmeer ook het gerealiseerd resultaat. Dit is het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen aan reserves minus de tussentijdse toevoegingen aan reserves. De toevoegingen aan dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerd resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming. Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten (incl. algemene dekkingsmiddelen)	26.477	
Totale lasten (incl. overhead en vennootschapsbelasting)	24.822	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**1.655**
Af: toevoegingen aan reserves	646	
Bij: onttrekkingen aan reserves	1.209	
Saldo mutaties reserves		**563**
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		**2.218**

De exploitatie over 2021 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 1.655.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) saldo van € 895.000 nadelig. Dit is een voordeel van € 2.550.000. Het voordelig gerealiseerd resultaat van € 2.218.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het gerealiseerd resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de realisatie verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Het voordelige exploitatieresultaat 2021 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de structurele baten en lasten. Het inzicht in de structurele baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Kortheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het weerstandsvermogen als "uitstekend"

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling, zie de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing") heeft het college van burgemeester en wethouders bepaald op € 4.983.000. In 2020 bedroeg deze € 3.414.000. De beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve ten opzichte van 2020 gestegen.

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" heeft het college van burgemeester en wethouders een toelichting op het risicoprofiel en de top 10 risico's opgenomen. Ten behoeve van de jaarstukken 2021 heeft het college ingeschat dat, op basis van de geactualiseerde risicoanalyse, het benodigde weerstandsvermogen, ofwel de kwantificering van het optreden van de meest waarschijnlijke risico's, € 875.000 bedraagt (2020: € 529.000). Op basis van deze kwantificering is de weerstandsratio voor 2021 circa 5,7 (2020: 6,5) en is naar mening van het college van burgemeester en wethouders sprake van een beschikbare weerstandscapaciteit die kwalificeert als "uitstekend".

Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing". Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Algemeen

Bij de start van de controle van de jaarrekening 2021 op 11 april 2022 waren de concept jaarstukken 2021 gereed. De oplevering van de onderbouwende stukken was echter niet volledig. Daarnaast had er geen zichtbare interne controle op de naleving van de verslaggevingsvoorschriften (BBV) plaatsgevonden, waardoor de concept jaarstukken 2021 op een groot aantal punten niet voldeed aan het BBV. In overleg met uw organisatie zijn deze punten aangepast waardoor de jaarstukken 2021 weer voldoen aan het BBV. Wij adviseren er zorg voor de dragen dat al deze aanpassingen tevens in Lias (rapportagetool) worden verwerkt, zodat de concept jaarstukken 2022 direct voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

Verder hebben wij tijdens de controle van de jaarrekening 2021 de volledige en prettige medewerking van uw organisatie gehad.

Kapitaalstorting Alliander verwerkt in jaarrekening

In 2021 heeft Alliander haar aandeelhouders laten weten dat zij in de komende jaren in verband met de energietransitie omvangrijke investeringen moet doen. Alliander heeft haar aandeelhouders daarom gevraagd om tezamen een financiële bijdrage van € 600 miljoen te doen, zodat zij deze energietransitie kan financieren. In de raadsvergadering van 25 november 2021 heeft de gemeenteraad besloten om in te gaan op het stortingsverzoek van Alliander en deel te nemen in de “reverse converteerbare hybride obligatielening” voor een bedrag van € 112.000. Deze transactie is in de jaarrekening 2021 verwerkt door de lening ter grootte van € 112.000 onder de financiële vaste activa op te nemen.

Voor de komende jaren betekent dit dat u voorlopig een rentevergoeding over het verstrekte kapitaal zult krijgen. De verstrekte lening heeft naar verwachting van Alliander geen financiële consequenties op korte termijn, omdat op basis van de huidige afspraken en rentestanden, de rentevergoeding hoger is dan de rentelasten van de gemeente.

Alliander gaat er vervolgens van uit dat in 2025 een deel van de lening geconverteerd naar aandelen wordt en het restant in 2028. Op het moment dat de lening wordt geconverteerd naar aandelen, zult u, voor zover het resultaat van Alliander dat toestaat, een dividenduitkering kunnen verwachten.

Actualisatie van de grondexploitatie: blijf alert op prijsontwikkelingen

Een belangrijk risico dat wij onderkennen in het kader van de jaarrekeningcontrole is de waardering van de grondexploitaties. De grondexploitaties hebben ultimo 2021 een (netto) boekwaarde van € 893.000 en zijn daarmee ten opzichte van 2020 met € 45.000 toegenomen. De toename van de boekwaarde (mutatie onderhanden werk) is het saldo van de gerealiseerde opbrengsten en kosten in 2021. Omdat de kosten in 2021 hoger zijn dan de gerealiseerde opbrengsten, neemt de boekwaarde van de voorraad grond toe.

De grondexploitatie is één van de posten die het meest gevoelig is voor de economische ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld een stagnerende vraag of dalende prijzen. Hierdoor kan het verwachte resultaat van een project (fors) afnemen of zelfs omslaan in een verwacht verlies, maar bij een voorspoedige realisatie van verkopen (voorlopen op plan) is juist weer sprake van een voordelig

effect. Voor een nadere onderbouwing van de ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf “Grondbeleid” in het jaarverslag. Daarin worden ontwikkelingen in de complexen, de prognoses voor de komende jaren en de mogelijke risico’s nader toegelicht.

De controle van de grondexploitatie vraagt veel aandacht, vanwege de (hoge mate van) schattingsonzekerheid die met de (waardering van de) jaarrekeningpost samenhangt. Wijzigingen in de uitgangspunten die bij het doorrekenen van grondexploitaties gehanteerd zijn veelal van (substantiële) invloed op de financiële uitkomst van de grondexploitatie. Ook hebben (op projectniveau) de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten, inclusief de timing daarvan, mogelijk invloed op de waardering. Deze waardering is vooral afhankelijk van nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten. Hiervan kan het volgende beeld gegeven worden:

Project	Boekwaarde 31-12-2021	Raming nog te maken kosten	Raming nog te realiseren opbrengsten	Verwacht (resterend) resultaat
Breekoever	1.255.000		1.255.000	-
Luijendijk-Zuid	-438.000	438.000		-
Hotelresort	76.000	341.000	2.300.000	-1.883.000
Totaal	893.000	779.000	3.555.000	

Ons valt hierbij op dat de raming voor zowel de nog te maken kosten als de nog te realiseren opbrengsten onveranderd zijn (gebleven) ten opzichte van eerdere jaren. Dit heeft vooral te maken met de resterende looptijd van de complexen. Luijendijk-Zuid wordt naar verwachting van het college in 2022 afgesloten. Bij Breekoever en het Hotelresort zal dat naar verwachting van het college in 2023 het geval zijn. De resterende looptijd van de complexen is daarmee beperkt en overzienbaar, waardoor met een grotere nauwkeurigheid de nog te maken koste en nog te realiseren opbrengsten kunnen worden ingeschat dan wanneer sprake zou zijn van langere looptijden.

Wat wij momenteel breed zien in de praktijk is dat de geraamde kosten van investeringen momenteel niet toereikend zijn, omdat de vraag naar aannemers en het aanbod van bouwmaterialen momenteel voor aanzienlijke prijsstijgingen zorgt. Hoewel de resterende looptijd nog relatief kort is, kan het voorkomen dat de ramingen voor nog te maken kosten die in de huidige plannen zijn opgenomen, in de huidige markt wellicht niet meer passend zijn. Gelet op de beperkte ruimte in de exploitaties vormt dit een mogelijk risico. Wij adviseren u om hier in de komende actualisatie en tussentijdse informatievoorziening rekening mee te houden.

Documenteer de uitgangspunten die u hanteert bij het waarderen van de vorderingen

Bij het opstellen van uw jaarstukken dienen de vorderingen, welke zijn verantwoord onder de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, te worden gewaardeerd. Het waarderen van vorderingen kan plaatsvinden door middel van het vormen van een voorziening voor oninbaarheid. Omdat een aantal vorderingen voortkomt uit activiteiten die u heeft uitbesteed bent u afhankelijk van informatie vanuit de betreffende serviceorganisaties. Dit betreffen de volgende serviceorganisaties:

- Gemeente Amsterdam voor de belastingvorderingen
- Gemeente Waterland voor de vorderingen sociale zaken
- Halte Werk voor de vorderingen Tozo

Wij merken op dat bij het waarderen van de vorderingen verschillende uitgangspunten worden gehanteerd, zoals bijvoorbeeld het niet vormen van een voorziening en jaarlijks vorderingen ouder dan 5 jaar afboeken en in andere gevallen wordt een voorziening gevormd op basis van informatie vanuit de serviceorganisatie, zonder dat deze zichtbaar door u gevalideerd wordt.

Op basis van voorgaande benadrukken wij het belang dat u als gemeente aan de voorkant nadenkt over welke uitgangspunten u hanteert bij het waarderen van de vorderingen en deze uitgangspunten periodiek toetst.

Zorg ervoor dat raadsbesluiten met betrekking tot reservemutaties niet voor meerdere uitleg vatbaar zijn

Eind oktober 2018 heeft de commissie BBV in de Kadernota Rechtmatigheid 2018 de uitspraak gedaan dat in de jaarrekening de toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves moeten worden verwerkt *overeenkomstig* het bedrag dat via de begroting(swijzigingen) door de gemeenteraad is goedgekeurd. Tot 2018 was de hoofdregel dat de mutaties in de reserves tot *maximaal* het bedrag waarvoor de gemeenteraad de autorisatie heeft gegeven, verwerkt mogen worden.

De commissie BBV heeft hiermee expliciet het budgetrecht van de gemeenteraad willen versterken en de gemeenteraad de mogelijkheid willen geven om de middelen die niet zijn gebruikt (en via de begroting zijn vrijgegeven) in heroverweging te geven. Ongeacht of de besteding waarvoor het bedrag is vrijgegeven wel of niet is gedaan, moet de reservemutatie dus in de jaarrekening verwerkt worden, tenzij uit het besluit dat de gemeenteraad genomen heeft, blijkt dat een lager bedrag is toegestaan. Dit vraagt de nodige aandacht bij het redigeren van besluiten die u neemt (of gaat nemen). Van belang is dat duidelijk uit de raadsbesluiten blijkt wat de bedoeling is van de gemeenteraad en dat dit niet voor meerdere uitleg vatbaar is.

Is bijvoorbeeld onvoldoende duidelijk dat u autorisatie geeft om een bedrag te dekken “tot maximaal de gemaakte kosten”, dan zal toch het gehele bedrag uit de reserve moeten worden gehaald. Eventuele niet bestede middelen maken dan (weer) onderdeel uit van het te bestemmen resultaat en krijgen bij het vaststellen van de jaarrekening de bestemming die u als gemeenteraad daar dan aan geeft. Wij adviseren u bij het redigeren van raadsbesluiten die een reservemutatie tot gevolg (kunnen) hebben, expliciet te formuleren wat de bedoeling van de gemeenteraad is en deze besluiten ook om te zetten in begrotingswijzigingen. Overigens kunnen er raadsbesluiten zijn die inhouden dat specifiek benoemde saldi, bijvoorbeeld een overschot of tekort op de uitvoering van de Wmo, ook nog in het lopende begrotingsjaar ten gunste of ten laste van een specifieke bestemmingsreserve mogen worden gebracht. Voor dergelijke mutaties zijn de richtlijnen niet gewijzigd.

De voorziening ter egalisatie van kosten is vrijgevallen in verband met het ontbreken van actuele beheerplannen

In de jaarrekening zijn voorzieningen ter egalisatie van kosten vrijgevallen. Deze voorzieningen waren bedoeld om de kosten van groot onderhoud over een meerjarige periode te egaliseren (vaste jaarlijkse dotatie). Hiermee werd beoogd schommelingen in uw meerjarenbegroting voorkomen. De werkelijk gemaakte onderhoudskosten worden vervolgens uit de voorziening gedekt.

De jaarlijkse dotaties aan dergelijke onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op onderliggende onderhoudsplannen. De eisen aan een onderhoudsplan dat ten grondslag ligt aan een voorziening zijn, vanuit het BBV, hoog. Daarom is het van belang dat u periodiek aandacht besteed aan het (blijvende) voorspellende karakter van dit plan. Bij de interimcontrole is ons medegedeeld dat de onderliggende plannen voor het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen gedateerd zijn, in sommige gevallen niet alle objecten bevatten waarbij sprake is van toekomstig groot onderhoud en er in voorkomende gevallen achterstanden zijn ontstaan ten opzichte van de planning zoals deze in de onderhoudsplannen is opgenomen. In de zomer van 2021 heeft de gemeente daarom een opdracht gegeven aan een externe partij om de staat van onderhoud aan uw objectenbezit inzichtelijk te maken. Op basis van dit geactualiseerde inzicht moet vervolgens doorgerekend worden of de huidige omvang van de jaarlijkse dotaties in de meerjarenbegroting toereikend zijn en of de huidige voorzieningen voldoende middelen bevatten om het geplande onderhoud te kunnen bekostigen.

Uw onderhoudsplannen bevatten daarnaast aannames (bijvoorbeeld over de hoogte van de kosten) om tot een inschatting van deze kosten te komen in de komende jaren. Om de plannen actueel te houden, is het van belang deze aannames periodiek te toetsen. Een belangrijk instrument hierbij is het zogenaamde “backtesting”. Dit betekent dat nadat een onderhoudsactiviteit heeft plaatsgevonden, een vergelijking wordt gemaakt tussen de werkelijke kosten voor het groot onderhoud en de geplande kosten en daarnaast dat een vergelijking wordt gemaakt tussen de geplande kosten en de werkelijke kosten. Hiermee krijgt u inzicht of het opgenomen bedrag in de voorziening toereikend was. Eventuele afwijkingen kunnen immers een indicatie zijn dat gemaakte schattingen onjuist zijn.

In de afgelopen periode is veel nagedacht over uw bestuurlijke toekomst. Mede daarom heeft het gebouwenbeheer de afgelopen jaren minder aandacht gekregen. Al met al zijn de vraagstukken rond de robuustheid van de voorzieningen inmiddels dermate hoog geworden, waardoor het niet mogelijk is de hiervoor genoemde voorzieningen te handhaven onder de verslaggevingsregels. Het saldo van de voorzieningen is daarom vrijgevallen ten gunste van het resultaat. De gemeenteraad kan eventueel besluiten om de vrijgevallen middelen via de resultaatbestemmingen 2021 in een bestemmingsreserve groot onderhoud te reserveren.

Een bestemmingsreserve groot onderhoud heeft een tijdelijk karakter

In 2015 heeft de commissie BBV zich over de vraag gebogen (vraag 2015.001) of het wenselijk is dat bestemmingsreserves gevormd worden ter dekking (egalisatie) van toekomstige onderhoudslasten, in het geval een actueel beheerplan ontbreekt. De commissie BBV is van mening dat, als actuele beheerplannen ontbreken, niet kan worden onderbouwd wat de benodigde omvang van een voorziening moet zijn. Daarmee ontbreekt dan het inzicht in de mate waarin de doelstelling van egalisatie van lasten over meerdere begrotingsjaren wordt gerealiseerd. In dat geval, zo stelt de commissie BBV, wordt niet voldaan aan de vereisten om een voorziening voor groot onderhoud te vormen. In de praktijk blijkt bij veel gemeenten als alternatief dan een bestemmingsreserve gevormd te worden, zodat er dekkingsmiddelen zijn voor het uitvoeren van groot onderhoud. Dit is bij uw gemeente mogelijk ook het geval als

de gemeenteraad besluit de vrijgevallen middelen via de resultaatbestemming 2021 te reserveren voor een bestemmingsreserve groot onderhoud.

Bij een bestemmingsreserve groot onderhoud wordt vanuit de verslaggevingsregels geen nadere onderbouwing afgedwongen inzake de omvang en afloop van de bestemmingsreserve (in tegenstelling tot voorzieningen). Het is hierbij aan de gemeenteraad om de kaders en voorwaarden voor de bestemmingsreserve goed te omschrijven. Een bestemmingsreserve groot onderhoud kan echter, zo stelt de commissie BBV, nooit de functie van het egaliseren van onderhoudslasten over meerdere begrotingsjaren overnemen. Dit kan hooguit een tijdelijke situatie zijn gedurende de periode dat het beheerplan wordt geactualiseerd. Vanuit het oogpunt van risicobeheersing en inzicht in de financiële positie is het overigens - welke systematiek ook wordt gekozen door de gemeenteraad - aan te raden altijd zorg te dragen voor actuele beheerplannen.

De voorziening riolering betreft een egalisatie-voorziening

In de concept jaarrekening 2021 was door de gemeente een voorziening riolering gevormd welke bestond uit een voorziening art. 44 lid 1 sub d BBV (spaarvoorziening) en een voorziening art. 44 lid 2 BBV (egalisatievoorziening). Wij hebben de voorziening riolering beoordeeld op basis van de Notitie Lokale Heffing (april 2020) van de Commissie BBV. In deze notitie is onder andere opgenomen dat voor het vormen van deze twee afzonderlijke voorzieningen het tarief voor de rioolheffing gesplitst dient te worden in een spaarcomponent (t.b.v. spaarvoorziening) en een exploitatiecomponent (t.b.v. egalisatievoorziening). De splitsing van het tarief rioolheffing dient te gebeuren op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Omdat deze splitsing in het GRP niet is gemaakt is het op basis van eerdergenoemde notitie niet mogelijk een spaarvoorziening te vormen.

In de jaarrekening 2021 is daarom een voorziening artikel 44 lid 2 BBV (egalisatievoorziening) en niet van een artikel 44 lid 1 sub d BBV (spaarvoorziening) verantwoord. Concreet houdt dit in dat het productsaldo riolering jaarlijks wordt toegevoegd (bij een overschot op het product riolering) dan wel wordt onttrokken (bij een tekort op het product riolering) aan de voorziening riolering. Voor 2021 is op basis van de Notitie Lokale Heffingen het productsaldo bepaald op € 204.000 positief welke is toegevoegd aan de voorziening riolering, waardoor de stand van de voorziening riolering per 31 december 2021 in totaal € 298.000 bedraagt.

Evalueer de wijze waarop specifieke uitkeringen worden verwerkt in uw financiële administratie

Uw gemeente ontvangst diverse uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel van onder andere het Rijk en van overige Nederlandse overheidslichamen, zoals de provincie Noord-Holland. Op het moment dat de gemeente dergelijke uitkeringen via de bank ontvangt worden deze uitkeringen direct als bate verantwoord in de financiële administratie.

Aan het eind van het boekjaar, bij het opstellen van de jaarrekening (waaronder de SiSa-bijlage), wordt beoordeeld of en in hoeverre het project (doel) waarvoor de uitkering is ontvangen is gerealiseerd. Het deel dat (nog) niet gerealiseerd is wordt vervolgens in mindering gebracht op de reeds verantwoorde bate en gereserveerd op de balans. Het reserveren van het deel dat (nog) niet gerealiseerd is dient te gebeuren onder de balanspost “De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren”. Tijdens de controle van de jaarrekening 2021 hebben wij vastgesteld dat reservering niet altijd op deze balanspost heeft plaatsgevonden, waardoor verschillende correcties zijn doorgevoerd.

Per saldo is onder de overlopende passiva een reservering van € 12.000 opgenomen waarvan besteding reeds heeft plaatsgevonden en de reservering daarom vrij had moeten vallen ten gunste van het resultaat. Deze afwijking hebben wij meegenomen bij onze foutenevaluatie.

Door de hiervoor beschreven wijze van boeken bestaat het risico dat tussentijds de baten te hoog zijn verantwoord in de financiële administratie en de daaruit voortkomende tussentijdse rapportages. Wij adviseren u de beschreven boekingsgang rondom uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel te evalueren. U kunt bijvoorbeeld op het moment dat uitkeringen via de bank worden ontvangen deze uitkeringen eerst op de balans reserveren en periodiek, bijvoorbeeld bij het opstellen van de tussentijdse rapportages, beoordelen welk deel van de specifieke uitkering al is gerealiseerd en dit als zodanig tussentijds verwerken in uw financiële administratie in plaats van één keer per jaar bij opstellen van de jaarrekening. Een dergelijke verwerkingswijze kan tevens leiden tot nauwkeurigere tussentijdse rapportages.

Europese aanbestedingen: rechtmatigheidsfouten van in totaal € 148.000

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2021 is nageleefd.

Op basis van de spendanalyse constateren wij dat voor een tweetal dossiers de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. Wij merken op dat de bevindingen zijn geconstateerd vanuit de verbijzonderde interne controle die door uw gemeente is uitgevoerd en voortkomen uit financiële beheershandelingen van voor 2021. De onrechtmatigheidsfout komt uit op een bedrag van € 148.000.

Gelet op de omvang van dit bedrag heeft deze rechtmatigheidsfout geen effect op de strekking van de controleverklaring. De fouten hebben betrekking op contracten welke Europees aanbesteed hadden moeten worden, die (in voorgaande jaren) zijn aangegaan of waar uw gemeente al geruime tijd diensten afneemt. Zolang bij deze dossiers geen nieuwe (Europese) aanbesteding plaatsvindt, zullen de kosten die hierop betrekking hebben onrechtmatig zijn. Wij adviseren u te onderzoeken of het wenselijk is de dossiers door te laten lopen, of dat er toch (nieuwe) aanbestedingen opgestart moeten worden.

Onzekerheden sociaal domein – prestatielevering niet vastgesteld

Het vaststellen dat de zorg in natura (ZIN) in het kader van de Wmo en Jeugdwet is geleverd, moet op twee manieren worden vastgesteld, namelijk:

- Enerzijds via de productieverantwoordingen van de zorginstelling die zijn voorzien van een controleverklaring met goedkeurend oordeel van de accountant van de zorginstellingen. Zorginstellingen zijn op basis van het “Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2021” verplicht bij productieverantwoordingen boven de € 125.000 een controleverklaring van de accountant van de zorginstelling toe te voegen. De accountant stelt bij de controle onder andere vast dat de zorg is geleverd.

- Anderzijds door bij productieverantwoordingen zonder controleverklaring, of in die gevallen waar geen goedkeurende controleverklaring is verstrekt, het college van burgemeester en wethouders aanvullende controles uit te laten voeren om vast te stellen dat de prestatie zijn geleverd. Dit kan bijvoorbeeld door middels een telefonische enquête vast te stellen dat de cliënt de zorg heeft ontvangen.

Over 2021 is in totaal € 94.000 aan bestedingen in het kader van de Wmo ZIN en in totaal € 316.000 aan bestedingen in het kader van Jeugdwet ZIN niet voorzien van een productieverantwoording met (goedkeurende) controleverklaring van de accountant van de zorginstelling. Omdat het college van burgemeester en wethouders geen aanvullende controles heeft uitgevoerd in 2021 ten aanzien van deze bestedingen is er geen zekerheid verkregen dat prestaties daadwerkelijk geleverd zijn. Wij hebben daarom in totaal € 94.000 aan bestedingen in het kader van Wmo ZIN en € 316.000 aan bestedingen in het kader van Jeugdwet ZIN als onzeker aangemerkt. Deze onzekerheden hebben wij meegenomen bij onze foutenevaluatie.

Voor 2022 en verder denkt het college van burgemeester en wethouders na over hoe zij de afhankelijkheid van zorginstellingen en de door hen afgegeven productieverantwoordingen met controleverklaring, kan beperken en door zelfstandig onderzoek uit te voeren de onzekerheden kan verminderen. Hierover vinden inmiddels gesprekken met de vakafdeling plaats en wordt onderzocht op welke wijze dit in uw eigen proces kan worden ingeregeld. Wij vinden dit een goede ontwikkeling en denken hierin graag met u mee.

Onzekerheden Pgb’s (Wmo en Jeugdwet)

Bij de controle op de Persoonsgebonden budgetten (Pgb’s) voor de Wmo en de Jeugdwet is het van belang om de rechtmatigheid van de lasten vast te stellen. Uw gemeente kent de Pgb’s toe voor jeugdzorg en Wmo. De Pgb-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de verantwoordingen 2021 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen. De SVB beoordeelt een deel van de bestedingen ten laste van de pgb-budgetten als onrechtmatig. Dit betekent voor uw gemeente voor de Jeugd pgb’s een meest waarschijnlijke fout van € 926 en voor Wmo pgb’s € 2.042. Gelet op de (beperkte0 omvang van deze meest waarschijnlijke fouten werken deze niet door in onze foutenevaluatie.

De Auditdienst SVB controleert niet de prestatielevering die ten grondslag dient te liggen aan de Pgb's, omdat de SVB niet op prestatielevering toetst. Daarom dient de gemeente zelfstandig onderzoek naar de prestatielevering uit te voeren, bijvoorbeeld aan de hand van de BADO-notitie "PGB-verantwoording/controle door gemeenten" d.d. 13 maart 2018, om vast te stellen dat er daadwerkelijk prestaties aan de Pgb's ten grondslag liggen. Uw college van burgemeester en wethouders heeft, net als voorgaand jaar, een dergelijk onderzoek naar de prestatielevering van de Pgb's niet uitgevoerd. Op basis hiervan hebben wij de gehele massa aan Pgb’s (€ 111.000, waarvan € 42.000 WMO en € 69.000 Jeugd) als onzeker gekwalificeerd. Dit betekent overigens niet dat wij fouten hebben geconstateerd.

Lasten Jeugdwet 2021 onterecht niet verantwoord

Vanuit de aansluiting van productieverantwoordingen per zorginstelling met de financiële administratie 2021 is gebleken dat een aantal facturen met betrekking tot de Jeugdwet zijn verantwoord in de financiële administratie 2022. Hierdoor is een bedrag van € 44.000 onterecht verantwoord in 2022, omdat de onderliggende prestaties, zoals verantwoord in de productieverantwoordingen, in 2021 zijn geleverd. Per saldo zijn de verplichtingen en de lasten Jeugdwet 2021 te laag verantwoord.

Identificatie cliënten Wmo

Het uitvoeren van een verplichte identificatie met een identificatiebewijs (geldig reisdocument of rijbewijs) bij intakegesprekken/ huisbezoeken is een verplicht onderdeel van de Wmo. Wij merken op dat in de praktijk geen consistente vastlegging plaatsvindt van deze waarneming in het cliëntdossier, waardoor achteraf niet meer is vast te stellen of deze controle daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Deze controle is wel een vereiste vanuit de Wmo en daarom is het documenteren van het identificatiebewijs in het cliëntdossier noodzakelijk. Een vastlegging dat de identificatie heeft plaatsgevonden kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de laatste vier tekens van het identificatiebewijs als uniek kenmerk vast te leggen.

Uit uw verbijzonderde interne controle is naar voren gekomen dat de verplichte identificatie wel plaatsvindt maar in het cliëntdossier geen vastlegging van de identificatie is gemaakt. Omdat deze vastlegging ontbreekt is sprake van een formele rechtmatigheidsfout, dit houdt in dat de uitgaven Wmo onrechtmatig zijn, maar niet hoeven te worden meegenomen in het accountantsoordeel.

Inmiddels is aan ons bevestigd dat de verplichte identificatie met een identificatiebewijs op consistente wijze wordt vastgesteld als onderdeel van het proces, waardoor naar verwachting voor 2022 geen sprake zal zijn van een dergelijke formele rechtmatigheidsfout.

De kasgeldlimiet is in kwartaal 1 en kwartaal 2 overschreden

In kwartaal 1 en in kwartaal 2 is sprake geweest van overschrijding van de kasgeldlimiet voor respectievelijk € 1.815.000 en € 1.614.000. De Wet Fido geeft aan dat de kasgeldlimiet niet mag worden overschreden. Indien een overschrijding voor een derde achtereenvolgend kwartaal plaatsvindt, dan dient de toezichthouder daarvan middels een rapportage op de hoogte te worden gebracht en dient een plan te worden overgelegd waarin is vermeld hoe de gemeente binnen de kasgeldlimiet blijft. Vooralsnog is dit bij uw gemeente niet het geval geweest. Wij adviseren u alert te blijven en ervoor te zorgen dat de kasgeldlimiet niet wordt overschreden.

Er is geen sprake van begrotingsonrecht-matigheid die, in materiële zin, doorwerkt in ons oordeel

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het

begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.
Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 (welke van toepassing is op de jaarrekening 2021) van de Commissie BBV.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de gemeenteraad de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij alleen sprake is van een overschrijding op het onderdeel “Vennootschapsbelasting”. Deze overschrijding werkt op basis van de Kadernota Rechtmatigheid (oktober 2018) van de Commissie BBV niet door in ons oordeel. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotingsrechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven. Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de toelichtingen die zijn opgenomen in de jaarrekening en in het onderdeel “Begrotingsrechtmatigheid”.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze hebben zich in 2021 voor een totaalbedrag van € 910.000 voorgedaan, waarvan een bedrag van € 21.000 op basis van de Kadernota Rechtmatigheid (oktober 2018) van de Commissie BBV meeweegt in ons rechtmatigheidsoordeel. De reden dat het overgrote deel niet meeweegt in ons oordeel is omdat de overschrijdingen reeds aan de gemeenteraad zijn gemeld of passen binnen het beleid van de gemeente. Ook hiervoor verwijzen wij u naar de toelichting die het college van burgemeester en wethouders in het onderdeel “Begrotingsrechtmatigheid” heeft opgenomen.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2021 van € 209.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Met ingang van boekjaar 2018 dienen ook de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in de Regeling Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De naleving van de anticumulatiebepaling maakt derhalve geen onderdeel uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

In 2021 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.
Bij de controle van de WNT-verantwoording 2021 stelden wij wel vast dat er geen sprake was van een (zichtbare) interne controle op de opgestelde WNT-verantwoording. Wij vragen uw aandacht voor de inhoudelijke controle, bijvoorbeeld het beoordelen van de juistheid van de looncodes die wel of niet zijn meegenomen en de zichtbare vastlegging van het uitgevoerde controlewerk.
In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2022 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2021 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 onder Single information, Single audit (SiSa) vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.
Hierna treft u deze tabel aan.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			

C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			

G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			

G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T	Onzekerheid		

G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T	Onzekerheid		
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)	Fout		
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)	Onzekerheid		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			

Strekking controleverklaring rechtmatigheid: goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid: goedkeurend

Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) en die, zoals voorgeschreven via de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa, gerapporteerd moeten worden.

Uitvoering M&O-beleid Tozo door Halte Werk

Net als bij andere uitkeringen is het van belang dat alleen mensen die daar recht op hebben Tozo ontvangen en dat misbruik en oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan. De gemeente Landsmeer heeft de uitvoering van de Tozo gemandateerd aan Halte Werk.

In de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2021 (bijlage 1) is opgenomen dat door de accountant over de opzet, het bestaan en de werking van het beleid tegen misbruik en oneigenlijk gebruik van de Tozo gerapporteerd moet worden in het verslag van bevindingen over 2021. Wij hebben vastgesteld dat u voor de uitvoering van het M&O beleid gebruikt maakt van het M&O

beleid van Halte Werk. De accountant van Halte Werk heeft hierover het volgende gerapporteerd: *"Halte Werk heeft de Tozo regeling uitgevoerd. In lijn met de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2021 is M&O beleid opgesteld. Uit de controle blijkt dat de dossiercontroles Tozo zijn uitgevoerd conform het controleprotocol en de daarin vastgelegde toetspunten. Verder zijn voor alle Tozo verstrekkingen IB-signalen opgevraagd. De IB-signalen zijn waar nodig in lijn met het M&O beleid onderzocht. De controle is uitgevoerd met inachtneming van de SDO-notitie 'Tozo aandachtspunten voor de verantwoording 2021 en de accountantscontrole' van 31 maart 2021."*

Op basis van voorgaande hebben wij de opzet, bestaan en werking van het M&O-beleid van uw gemeente gecontroleerd en vastgesteld dat het M&O-beleid is nageleefd. Daarbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle 2021

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij een managementletter uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit de managementletter 2021 verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de managementsamenvatting uit de managementletter opgenomen.

Managementsamenvatting

Uw interne beheersing

- U heeft voor aantal belangrijke financiële processen een procesbeschrijving opgesteld. Dit is nog niet voor alle belangrijke financiële processen het geval. Uw medewerkers beschikken over een overzicht welke nog ontbreken.
- U hecht belang aan het treffen van maatregelen om fraude te voorkomen. Uw gemeente beschikt echter (nog) niet over een actuele integrale analyse van frauderisico's.
- Naar aanleiding van externe controleverslagen stelt u een ambtelijke reactie per aanbeveling op. De follow-up van de aanbevelingen uit deze verslagen wordt vervolgens minder actief gemonitord.

Status rechtmatigheidsverantwoording

- U beschikt over een intern controleplan, waarmee invulling gegeven kan worden aan de ontwikkelingen rondom de rechtmatigheidsverantwoording. Voor uw gemeente is dit document vooral van belang omdat dit dient als kapstok voor de werkzaamheden op het gebied van rechtmatigheid die binnen uw organisatie worden uitgevoerd.
- Het is van belang dat uw gemeente op een goede wijze invulling geeft aan de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij is met name het investeren in de kwaliteit van de bedrijfsvoering, het verder professionaliseren van de interne controlefunctie, en het vergroten van bewustwording op het gebied van rechtmatigheid van belang.

Procesbevindingen

Wij hebben bij de interim-controle de inrichting van de financiële processen beoordeeld.

Vanuit deze beoordeling hebben wij aantal procesbevindingen geconstateerd:

- Implementeer een register voor inkomende subsidies.
- De onderbouwing van prestatielevering blijft een aandachtspunt.
- Geen sprake van een actueel inzicht in de activa-administratie.
- Geen sprake van een consistente vastlegging van de verplichte identificatie in het kader van de Wmo.
- Investeringsfactuur ten laste van verkeerde krediet gebracht.
- Geen integraal M&O-beleid aanwezig.

Voor een volledig overzicht van onze procesbevindingen en eventuele actiepunten voor de jaarrekening 2021 verwijzen wij u naar hoofdstuk 3 van deze rapportage.

Overige onderwerpen en aandachtspunten

Voor de controle van de jaarrekening 2021 geven wij u een aantal aandachtspunten mee, zoals:

- Bewaak de realisatie van uw investeringskredieten.
- De actualisatie van onderhoudsplannen heeft uw aandacht.
- Beoordeel of een voorziening voor oninbare debiteuren moet worden gevormd.
- Stel (in lijn met voorgaand jaar) de prestatielevering van de PGB bestedingen vast.
- Werk een plan van aanpak uit waarmee u de prestatielevering van de verleende zorg in het kader van Wmo en Jeugd vaststelt.
- Zorg ervoor dat de jaarstukken 2021 integraal voldoen aan het BBV.
- Actualiseer uw grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening.
- Er is een wettelijke rente verschuldigd over onverschuldigde betaling in het kader van de WNT.

Voor een volledig overzicht van overige onderwerpen en aandachtspunten verwijzen wij u naar hoofdstuk 4 van deze rapportage.

Rechtmatigheids-verantwoording

Het ministerie van BZK heeft via de nieuwsbrief IBI (nummer 109, juni 2022) aangegeven dat de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording uitgesteld wordt tot in ieder geval de jaarrekening 2023. Dit betekent dat vanaf dan onze controleverklaring alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die door het college in de jaarrekening wordt opgenomen) bevat.

In onze managementletter en boardletter zijn wij, mede omdat toen nog de verwachting was dat de invoering per 2022 zou zijn, ingegaan op wat dit allemaal voor uw gemeente betekent. De belangrijkste punten hebben wij hierna samengevat en, waar noodzakelijk, aangevuld met recente ontwikkelingen:

- Vanaf het boekjaar 2023 moet het college van burgemeester en wethouders zichzelf over rechtmatigheid verantwoorden. In de jaarrekening dient daartoe de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen. In de paragraaf bedrijfsvoering kan een uitgebreidere toelichting op rechtmatigheidsbevindingen door het college van burgemeester en wethouders worden gegeven:
    - Voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft de commissie BBV een model tekst ontwikkeld. Met dit verplichte model moet het college van burgemeester en wethouders zich verantwoorden over de rechtmatigheid, eventuele afwijkingen en onduidelijkheden. Relevant hiervoor is de “verantwoordingsgrens”. Dit is het bedrag, dat ligt tussen 0% en 3% van de lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden gerapporteerd door het college van burgemeester en wethouders. Fouten en onduidelijkheden (zie verderop in dit onderdeel) worden niet bij elkaar opgeteld.
    - In de paragraaf Bedrijfsvoering moet vervolgens een toelichting worden gegeven op de afwijkingen en onduidelijkheden en de maatregelen die het college van burgemeester en wethouders neemt om deze in de toekomst te voorkomen. Een rapporteringsgrens kan gebruikt worden om geconstateerde fouten die onder de verantwoordingsgrens vallen toch inzichtelijk te maken voor de gemeenteraad. De gemeenteraad zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat deze afwijkingen en onduidelijkheden door het college van burgemeester en wethouders moeten worden vermeld in de paragraaf Bedrijfsvoering. Door deze laatste afwijkingen in de paragraaf Bedrijfsvoering te rapporteren, informeert u de gemeenteraad over de kwaliteit van de interne beheersing en de uitkomsten daarvan. Meer hierover kunt u ook lezen in de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering (augustus 2021) van de Commissie BBV.

  Op 8 juli 2021 is door de gemeenteraad de verantwoordingsgrens vastgesteld op 1% van de lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is er door de gemeenteraad nog geen expliciete rapporteringsgrens vastgesteld. Wij adviseren u dit op korte termijn te doen.

- Een belangrijke wijziging met betrekking tot het normenkader is dat vanaf boekjaar 2023, wanneer de wetswijziging wordt aangenomen, het normenkader expliciet door de gemeenteraad moet worden vastgesteld. Wij adviseren u daar rekening mee te houden.

- De Commissie BBV heeft inmiddels de herziene kadernota uitgebracht (Kadernota rechtmatigheid 2022), waarin zij haar visie geeft over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente zelfstandig de in de Kadernota rechtmatigheid 2022 benoemde rechtmatigheidscriteria (het begrotingscriterium, het M&O-

criterium en het voorwaardencriterium) afdekt. De Kadernota rechtmatigheid 2022 is daarmee vooral een belangrijk document voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders geworden. In paragraaf 1.4 van deze kadernota is een tiental stellige uitspraken gedaan en zijn zeven aanbevelingen gedaan. Deze worden in de kadernota verder uitgewerkt. Deze stellige uitspraken en aanbevelingen kunnen u helpen bij de verdere implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording binnen uw gemeente. Een aantal van deze stellige uitspraken en aanbevelingen willen wij graag onder de aandacht brengen:

- De kadernota 2022 introduceert het begrip 'onduidelijkheden'. Dit begrip geeft aan dat er situaties zijn waarin het ook voor het college van burgemeester en wethouders niet duidelijk is of er rechtmatig gehandeld is. Deze moeten dan worden toegelicht en worden gewogen door het college van burgemeester en wethouders.
- In de kadernota wordt ook ingegaan op de toepassing van tolerantiegrenzen, afwijkingen en de weging hiervan. Deze begrippen zijn vooral van belang voor uw intern controleplan.
- De commissie adviseert ook fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf Bedrijfsvoering. Hierover heeft de Commissie BBV in de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering (augustus 2021) meer geschreven.
- De invoering betekent eveneens dat de verordeningen 212, 213 en het normenkader moeten worden geactualiseerd. Ook moeten afspraken worden gemaakt of herzien met de accountant. Hierbij moet u vooral denken aan de scope van de interne controle (getrouwheid versus rechtmatigheid), de documentatie van de uitgevoerde interne controles en de planning van de interne controle. U beschikt over een Intern Controleplan 2021, deze moet voor 2022 geactualiseerd worden. Het intern controleplan, de daarin opgenomen risicoanalyse en de tijdige uitvoering van de geplande interne controles, zijn belangrijke randvoorwaarden om in 2023 een rechtmatigheidsverantwoording op te kunnen stellen met betrekking tot boekjaar 2022
- Bij aan derden uitbestede werkzaamheden is het belangrijk als gemeente zelf zekerheid te krijgen over de rechtmatigheid. De wijze waarop dat kan is in de kadernota uitgewerkt. Uw gemeente heeft overigens in dit verband geen werkzaamheden aan derden uitbesteed.

Wij adviseren u overigens om (voor zover u dit nog niet heeft gedaan) kennis te nemen van de Kadernota rechtmatigheid 2022. Deze kadernota kan ondersteunend zijn aan het verder vormgeven aan de invulling van de rol van verschillende actoren binnen uw gemeente.

Wij zien de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording als een uitgelezen kans om de interne beheersing op een nog hoger niveau te krijgen. Hierna hebben wij de wijzigingen samengevat en gevisualiseerd.

Een goede onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording is ons gedeeld belang. De accountant moet straks immers verklaren dat de door het college van burgemeester en wethouders afgegeven rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. Wij zijn als uw accountant dus in belangrijke mate afhankelijk van de (interne controle) werkzaamheden van het college van burgemeester en wethouders. Uiteraard maken wij hier graag gebruik van en willen wij graag samen blijven optrekken om tot een goede invulling van de rechtmatigheidsverantwoording te komen. De jaarlijkse beoordeling van het intern controleplan van het college van burgemeester en wethouders, de door haar uitgevoerde risicoanalyse en de beoogde interne controle aanpak zullen wij diepgaand met elkaar bespreken. Een belangrijke verandering ten opzichte van voorgaande jaren is, dat wij dit vooral vroegtijdig, meer concreet in het eerste of tweede kwartaal willen doen. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente geheel zelfstandig de 3 rechtmatigheidscriteria, zijnde het begrotingscriterium, het M&O-criterium en het voorwaardencriterium, afdekt en dat wij door goede afspraken aan de voorkant kunnen volstaan met een marginale review achteraf. Dan is het in onze optiek logisch dat wij vroeg in het jaar met elkaar in gesprek zijn. De manier waarop u nu de interne controle uitvoert, biedt hiervoor een goede basis. Wij adviseren u de noodzakelijk vervolgstappen te zetten. In dit kader hebben wij eerder de volgende elementen benoemd: besluitvorming bestuur (verantwoordingsgrens, rapporteringsgrens, tolerantie en normenkader) voorbereiden; uitwerking rechtmatigheidscriteria, in kaart brengen relevante wet- en regelgeving, uitvoeren risicoanalyse (wat kan er misgaan en wat is de impact hiervan), relevante beheersmaatregelen identificeren en het bepalen van gegevensgerichte detailcontroles (afdekken restrisico) en opstellen van werkprogramma's waar nodig.

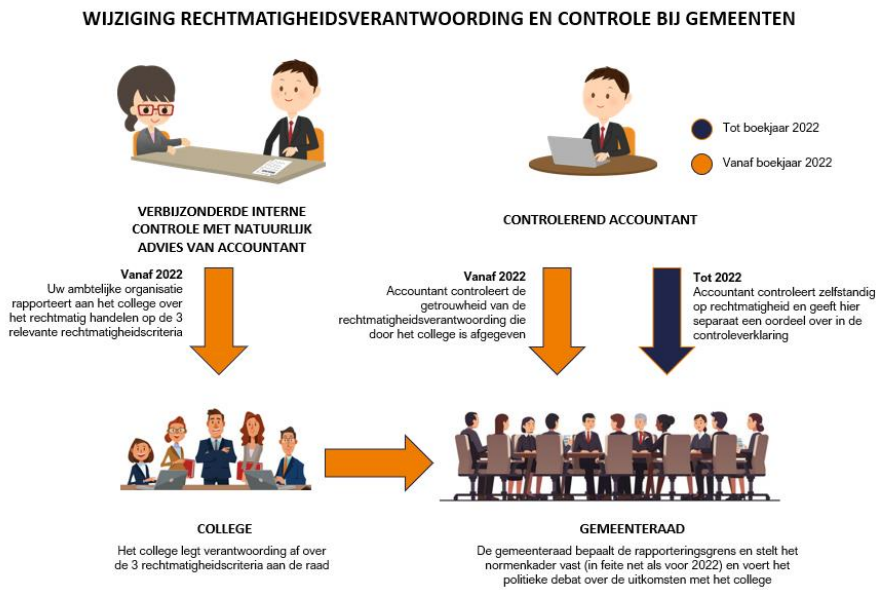

5. Overige aangelegenheden

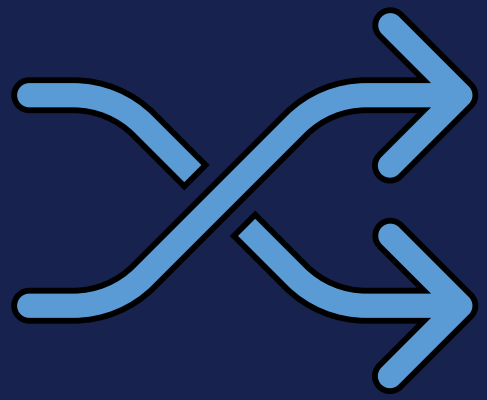

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van de geconstateerde rechtmatigheidsfouten.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeente Landsmeer, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude.

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders in onze eerder uitgebrachte managementletter geadviseerd om, als onderdeel van haar verantwoordelijkheid hierin, een frauderisicoanalyse op te stellen, deze regelmatig te actualiseren en ook te bespreken met de auditcommissie. Daarbij hebben wij ook handvatten gegeven hoe dit vormgegeven zou kunnen worden.

Het college van burgemeester en wethouders heeft dit advies vooralsnog niet overgenomen. Uit onze werkzaamheden komt overigens wel naar voren dat het college van burgemeester en wethouders voldoende belang hecht aan het treffen van maatregelen om fraude te voorkomen, bijvoorbeeld bij de inrichting van de (financiële) processen. Daarnaast wordt vanuit bijvoorbeeld de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden op onderdelen al gedacht vanuit frauderisico's.

Wij willen benadrukken dat het desondanks van belang is en blijft dat het college van burgemeester en wethouders regelmatig (minimaal eens per jaar) met de gemeenteraad (bijvoorbeeld via de auditcommissie) een gesprek over frauderisico's voert. Dit is nodig om de gemeenteraad te ondersteunen in haar toezichthoudende functie. Daarvan is immers een onderdeel dat de gemeenteraad vast kan stellen dat het college van burgemeester en wethouders conform de verordening 212 een toereikende interne beheersing heeft opgezet om (fraude) risico's te ondervangen. Een (actuele) frauderisicoanalyse kan ons inziens een sterk hulpmiddel zijn om de frauderisico's te monitoren en periodiek te evalueren of de interne beheersmaatregelen nog voldoende effectief zijn om frauderisico's naar een (door u gedefinieerd) acceptabel en door u geaccepteerd niveau te verlagen.

Verplichte rapportering door accountants over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Op 13 september 2021 publiceerde de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants ("NBA") een consultatiedocument waarin werd voorgesteld dat accountants verplicht worden om altijd in aparte secties over fraude en continuïteit te rapporteren in de controleverklaring.

Frauderapportage

Fraude kan een groot effect hebben op de reputatie van organisaties en kan tot grote financiële schade leiden. Het is daarom zowel in uw belang als dat van al uw belanghebbenden, dat in het jaarverslag (paragraaf bedrijfsvoering) expliciet aandacht wordt besteed aan het beheersen van frauderisico's. Van u (zowel de raad als het college) wordt daarom verwacht dat u frauderisico's in kaart brengt en adequate maatregelen neemt om deze te beheersen. Omdat bij fraude sprake is van bewust handelen van personeel of management, is een goede frauderisicoanalyse ook in uw belang, ter voorkoming van daadwerkelijke fraude.

Wanneer u vervolgens informatie geeft over de wijze van beheersing (bijvoorbeeld in het jaarverslag) en indien van toepassing over vermoedens van fraude, over onderzoek dat is verricht en over maatregelen om herhaling te voorkomen – voor zover deze informatie openbaar is –, draagt dit bij aan het vertrouwen van belanghebbenden in uw gemeente.

De door u zelf uitgevoerde frauderisicoanalyse vormt voor controlerend accountants het startpunt van hun werkzaamheden ten aanzien van frauderisco's. Met het oog op de voor boekjaar 2022 ingaande rapportageverplichting voor accountants, waardoor wij in onze verklaring gaan rapporteren over fraude, zullen wij in 2022 nog nadrukkelijker het gesprek met u (raad en college) willen aangaan over dit onderwerp. Tijdens de controle zullen wij dan met u spreken over:

- de frauderisicoanalyse van de organisatie en de organisatie specifieke frauderisico's;
- de evaluatie van frauderisico's die voor de controle het meest van belang zijn; en
- eventuele fraude incidenten en de bijbehorende opvolging.

Vanaf 2022 zullen wij ook met u bespreken wat er in de controleverklaring gerapporteerd zal worden, en hoe verwezen zal worden naar de door u beschreven risicoanalyse in het jaarverslag. Door spoedig met elkaar in gesprek te gaan over frauderisicofactoren, eerder geïdentificeerde frauderisico's en de rapportage daarover door de accountant, bent u beter in staat om relevante risico's te onderkennen en uw interne beheersing daarop aan te passen of effectiever te maken.

Rapportage over continuïteit

Meer aandacht van de accountant voor continuïteitsrisico's leidt er mogelijk toe dat organisaties vaker stilstaan bij hun continuïteitsveronderstelling, hierop acteren en er (uitgebreider) over rapporteren in het jaarverslag. Voor een gemeente zijn continuïteitsrisico's wellicht minder groot. De accountant kan hierop steunen en in de verklaring verwijzen naar de desbetreffende passages. Als sprake is van continuïteitsrisico's, bent u verantwoordelijk voor het maken van een gedetailleerde beoordeling in hoeverre de organisatie haar continuïteit kan handhaven, inclusief bijvoorbeeld een kasstroomprognose. De accountant beoordeelt deze plannen en maatregelen en evalueert de prognoses. Vanaf boekjaar 2022 zullen wij ook gaan rapporteren over deze werkzaamheden. Het tijdig bespreken van continuïteitsrisico's, de daaraan gerelateerde maatregelen en toelichtingen in de jaarrekening en controleverklaring, dragen bij aan de effectiviteit van de jaarrekeningcontrole. Als bijeffect zal ook de informatiewaarde van de jaarrekening en de controleverklaring voor gebruikers van uw jaarrekening toenemen.

Wat betekent dit voor u?

De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden. Dit betekent dat naarmate de vermoedens en signalen van fraude duidelijker of de mate van continuïteitsrisico's groter zijn, de toelichting bij de jaarrekening en de tekst in de desbetreffende paragrafen in de controleverklaring uitgebreider zullen zijn. Indien er weinig aan de hand is, zal de rapportage korter kunnen zijn.

Wij adviseren u daarom nadrukkelijke dan dat dit in het verleden het geval was, nadrukkelijker stil te staan bij mogelijk fraude- en continuïteitsrisico's en daarover ook te (laten) rapporteren in uw P&C-documenten.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Landsmeer in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de accountantscommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Landsmeer, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Landsmeer of een bij de gemeente Landsmeer betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
Controle verantwoording Nedvang 2017

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de ‘Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)’ en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Landsmeer in 2021 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Afwijkingen Europese aanbestedingsregels	€ 148.000	N.v.t.
Kredietoverschrijdingen niet of niet tijd gemeld aan de gemeenteraad	€ 21.000	N.v.t.
Lasten 2021 Jeugdwet ZIN te laag verantwoord, omdat lasten in 2022 zijn verantwoord	€ 44.000	€ 44.000
Reservering nog te besteden bedragen met specifiek bestedingsdoel onterecht niet vrijgevallen ten gunste van het resultaat	€ 12.000	€ 12.000
Totaal fouten	**€ 225.000**	**€ 56.000**
Onzekerheden		
Onzekerheden sociaal domein – PGB's Jeugdwet en Wmo	€ 111.000	€ 111.000
Onzekerheden sociaal domein – Jeugdwet ZIN	€ 316.000	€ 316.000
Onzekerheden sociaal domein – Wmo ZIN	€ 94.000	€ 94.000
Totaal onzekerheden	**€ 521.000**	**€ 521.000**

Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college van burgemeester en wethouders bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport "In het publieke belang" van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan.

	Uren geraamd	Uren besteed
Tekenend accountant	60	86
Overige teamleden	292	461

Het hogere aantal bestede uren wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat het aantal SiSa-regelingen, waarover u met de jaarrekening 2021 verantwoording moet afleggen, significant is gestegen. Met onze brief van 25 januari 2022 hebben wij u daarover geïnformeerd. In de “geraamde tijdsbesteding” zijn hiervoor geen uren geraamd.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico’s of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS